

то намѣсване на чуждестраннитѣ държави служи като бичъ на тая млада страна.

„За да отговоря на вашитѣ въпроси, азъ ще се опитамъ да изложя, макаръ на-кратко, нѣкои отъ моитѣ лични наблюдения, които азъ можахъ да направя въ врѣме на моитѣ пжтешествия по тая страна; прѣзъ пролѣтъта на 1880 година азъ обиходихъ цѣлия Балканский полуостровъ, при което посѣтихъ повечето отъ румелийскитѣ села до самия Бургазъ на Черно море, и българскитѣ градове отъ Варна и Силистра до Видинъ и Бѣлоградчикъ. Вий сте пжтували сами по тая страна и можете да си прѣдставите, колко затруднения и колко лишения азъ съмъ испыталъ въ врѣме на тая малка екскурсия.

„Необходимо е, най напрѣдъ, да се установи твърдѣ заблѣжителното различие между българитѣ въ княжеството и тѣхнитѣ славянски съотечественници въ Источна Румелия. Последнитѣ, като се намирали между гърцитѣ и особено като поддържали постоянни сношения съ Цариградъ, много по добрѣ сж подготвени за политическия животъ. Мнозина отъ младежитѣ се учили въ Робертъ-Коллежъ на Румели-Хиссаръ и много отъ тѣхъ сж допълнили своето образование въ Европа: въ Германия, въ Франца и въ Англия. Много отъ тѣхъ княжеството е избрало за свои господарствени мажъе и високи чиновници.

„Румелиитѣ биле по близо къмъ европейската политика. Напротивъ, българитѣ въ княжеството си оставали запрени между Дунава и Балканитѣ и почти нѣмали други сношения, освѣнъ съ Виена, Букорещъ и Москва; турскитѣ паши не обичали, щото българската рая да посѣщава съсѣднитѣ страни, а Цариградъ падалъ настрана; търговскитѣ имъ сношения биле незначителни, много по малко развити, отколкото въ Румелия; всички публични длѣжности биле завзети отъ гърци или ерменци; за българитѣ оставали само учителството, священничеството и лѣкуванието; но за да стани човѣкъ учителъ или докторъ, трѣбвало да иди да получи образование въ Россия. Вслѣдствие отъ това, въ България се съглеждатъ повече московски стремления, отколкото въ Румелия.